

הנחיה מס' 5.7 - המועד והאפשרויות להגשת ערר על החלטת ביניים בנושא מעצר	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: 8 אפריל 2019, ג ניסן תשע"ט	9 אפריל 1995; 1 ינואר 2003; 1 ינואר 2003

5.7 המועד והאפשרויות להגשת ערר על החלטת ביניים בנושא מעצר

א. המסגרת הנורמטיבית:

1. בבש"פ 1696/95, פלוני נ' מדינת ישראל,¹ עלתה השאלה כיצד על המדינה לנהוג במקרה שבו החליט בית המשפט על שחרור נאשם ממעצר בתנאים מגבילים, אך בפועל פוצלה ההחלטה לשניים: בשלב הראשון ניתנה ההחלטה העקרונית; בעוד שההחלטה המפורטת נדחתה לשלב השני, לאחר שיעשו בירורים שונים בקשר לחלופת המעצר האפשרית. השאלה שהתעוררה היא האם המועד הראוי להגשת ערר הינו מיד לאחר מתן ההחלטה העקרונית, או שמן הראוי להמתין להחלטתו הסופית של בית המשפט. בהחלטה שניתנה בפרשה זו נקבע כי:

"אי הגשת ערר כל עוד לא ניתנה החלטה סופית בנושא תנאי שחרור, אינה נחשבת כאחור בהגשת הערר; נהפוך הוא, הגשת ערר קודם לכן נחשבת כמוקדמת (ראה בש"פ 592/94 מדינת ישראל נ' מוחמד אלברדאן (לא פורסם)). אינני מוצאת שיש בהתנהגות התביעה, במקרה דנן, משום יצירת מצג בדבר עמדה המסכימה לשחרור, ובודאי אין הדבר יכול לפגוע בסמכותו של בית משפט זה לשקול את טובת הצבור אל מול טובת המשיב."

2. בהחלטות מאוחרות יותר של בית המשפט העליון² התעוררה שאלה מקבילה ביחס לזכותו של נאשם להגיש ערר על החלטות ביניים. בעניין זה נדונו מספר סוגים של החלטות ביניים:

א. בבש"פ 7813/18 וגדי גיוסי נ' מדינת ישראל³ דן בית המשפט העליון בערר על החלטת ביניים בעניין קביעת מועד דיון בהליך מעצר. בהחלטה נקבע כי:

¹ פורסם בנבו.

² בש"פ 478/12 אלעס נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו); בש"פ 5518/13 אבו עראר נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו); בש"פ 8155/13 פלוני נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו); בש"פ 6162/18 שחאדה נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו).

³ (פורסם בנבו) (1.11.2018).

הנחיה מס' 5.7 - המועד והאפשרויות להגשת ערר על החלטת ביניים בנושא מעצר	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: 7 אפריל 2019, ב ניסן תשע"ט	1 ינואר 1990 ; 2 ינואר 1990 ; 1 ינואר 2003

"אף אם נניח כי סעיף 53 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה – מעצרים), תשנ"ו-1996, מקנה זכות ערר ביחס להחלטות שכל עניינן קביעת מועדים, הרי שברור וגלוי כי התערבות בעניינים מסוג זה תעשה אך ורק במקרים חריגים, כאשר לוח הזמנים שנקבע על ידי הערכאה הדיונית אינו סביר בעליל, ויש בו משום פגיעה בלתי מתקבלת על הדעת בזכויות העורר".

ב. בהחלטה אחרת בבש"פ 5145/18 **אירינה פייסמן נ' מדינת ישראל**⁴ נדחתה בקשת רשות ערר על החלטת ביניים של בית המשפט המחוזי, שבה הורה לבית המשפט השלום לבחון מחדש את שאלת שחרורה של המשיבה לחלופת מעצר לאחר קבלת תסקיר מעצר. בעניין זה נקבע כי:

"מדובר אם כן ב"ערר ביניים", שבית משפט זה יידרש לו רק בהתקיים נסיבות מיוחדות המצדיקות זאת; ובהן כאשר נפלה טעות ברורה בהחלטה הנוגעת לקיומה של עילת מעצר או לקיומן של ראיות לכאורה, או כאשר מתעורר חשש ממשי כי מעצרו של העורר אינו חוקי מסיבה אחרת".

3. לגוף השאלה האם יש לאפשר לנאשם הגשת ערר על החלטת ביניים בעניין מעצרו קבע בית המשפט העליון בפרשת **עלאסם**⁵ כי:

"לטעמי, יש לנאשם זכות לערור גם על ההחלטה בשלב הראשון, עוד טרם החליט בית משפט של מעצר אם לאשר או לדחות את חלופת המעצר. אין להחזיק אדם אפילו שעה במעצר שלא כדין, על אחת כמה וכמה לא מספר שבועות בהמתנה לתסקיר שירות המבחן, אם בסופו של דבר ייקבע כי הערר מוצדק.

אולם **זכות לערור ושיקול דעת ערכאת הערעור אם לדון בערר לחוד**. אין על בית המשפט שלערעור חובה להידרש לכל ערר, ורשאי בית המשפט להפעיל שיקול דעת תוך התחשבות בשיקולים מעשיים של יעילות הדיון וחיסכון במשאבי שיפוט." [ההדגשה אינה במקור]

⁴ (פורסם בנבו) (9.7.2018).

⁵ ש.ס. ראו גם בש"פ 371/15

הנחיה מס' 5.7 - המועד והאפשרויות להגשת ערר על החלטת ביניים בנושא מעצר	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: 7 אפריל 2019, ב ניסן תשע"ט	1 ינואר 1990 ; 2 ינואר 1990 ; 1 ינואר 2003

עוד נקבע בפרשה זו כי **ביתר דגש** אמורים הדברים שעה שהערר נסוב על החלטת ביניים שעניינה בשאלת קיומן של ראיות לכאורה בלבד :

"במצב הדברים הרגיל יש להראות **טעם חזק** אשר יצדיק כי ערכאת הערעור תשקיע משאבי שיפוט נכבדים – כנדרש לשם בחינת הראיות לכאורה – בפרק הזמן שבין החלטת בית משפט של מעצר על קיומן של ראיות לכאורה ועילת מעצר, לבין החלטתו בשלב של בחינת חלופת מעצר." [ההדגשה אינה במקור]

בהחלטות נוספות חזר בית המשפט העליון על הכרעה עקרונית זו.⁶

בפועל, ככלל, רק במקרים חריגים נדרש ביהמ"ש לערר המוגש על החלטת ביניים שכזו.

ב. התוויית מדיניות התביעה :

4. הגשת ערר התביעה על החלטת ביניים בהליך מעצר :

א. תובע לא יגיש, ככלל, ערר על החלטת ביניים בהליך מעצר אלא אם קיים חשש שאי הגשת הערר **תסכל** או **תפגע** באפשרות לערור על החלטת הביניים בשלב שלאחר מתן ההחלטה הסופית בהליך המעצר. **כדוגמה בלבד**, חשש מן הסוג האמור עשוי להתעורר שעה שבהחלטת הביניים שוחרר הנאשם לחלופת מעצר שלגביה נקבע כי היא תיבחן בשנית לאחר שיוגש תסקיר מעצר.

ב. בכל מצב בו נתונה סמכות הגשת הערר ליחידת תביעה שאינה היחידה המנהלת את הליך המעצר בערכאה הדיונית, יחולו הכללים הבאים :

1) ניתנה החלטת ביניים וסבר הממונה ביחידה המנהלת את תיק המעצר כי קיימת סבירות שימליץ **בעתיד**, בפני הגורם המוסמך לערור על החלטה זו, להגיש ערר על ההחלטה, יעדכן הממונה ביחידה המנהלת את תיק המעצר את הממונה ביחידה המערערת על מתן החלטת

⁶ בש"פ 5860/18 מיכאל קרימסקי נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו). בש"פ 6448/18 יאיר אסיג נ' מדינת ישראל (פורסם בנבו). ראו גם האסמכתאות בה"ש 2 לעיל.

הנחיה מס' 5.7 - המועד והאפשרויות להגשת ערר על החלטת ביניים בנושא מעצר	הנחיות פרקליט המדינה
עדכון אחרון: 7 אפריל 2019, ב ניסן תשע"ט	1 ינואר 1990 ; 2 ינואר 1990 ; 1 ינואר 2003

הביניים וכן על המועד שנקבע למתן ההחלטה הסופית בהליך המעצר, אם נקבע.

2) הפרקליט הממונה ביחידה המערערת לא יקבל החלטה לערור על שחרור נאשם על יסוד החלטת ביניים בלבד, אלא ימתין עד לאחר קבלת החלטת השחרור הסופית, קריאתה, ועיון בה ובנימוקי הכוללים של הערכאה הדיונית. לצורך אפשרות יישום כלל זה ינחה הממונה ביחידה המערערת את התובע המופיע בפני הערכאה הדיונית לעתור לעיכוב ביצוע החלטת השחרור הסופית לפרק זמן של 48 שעות (בהתאם לדין⁷ ולהחלטות שניתנו בעניין זה בבית המשפט העליון⁸).

5. הגשת ערר נאשם על החלטת ביניים בהליך מעצר :

א. ככלל, בהיעדר שגיאה בדין, בהלכה הפסוקה, או כשהחלטת הביניים של הערכאה הדיונית סבירה בנסיבות העניין, יעתור התובע המופיע בערר על החלטת ביניים בהליך מעצר שהוגש על ידי נאשם עצור, לדחות את הערר על הסף – מטעמים של **יעילות דיונית**. ביתר דגש אמורים הדברים שעה שהערר נסוב על החלטת ביניים שעניינה בשאלת קיומן של ראיות לכאורה או עילת מעצר, בעוד המשך הדיון בשאלת המעצר נדחה לצורך בחינת חלופות מעצר הולמות.

ב. הוצג על ידי נאשם עצור **טעם טוב** לברור השגותיו בערר על החלטת ביניים, לא יתנגד לכך התובע, ויתייחס לגוף הטיעונים, ובלבד ששיקולים מעשיים מצדיקים זאת ושאינן בדין בערר משום בזבוז מיותר של משאבי זמן ושיפוט.

⁷ סעיף 55(א) לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), התשנ"ו-1996, ס"ח 1592.

⁸ בש"פ 5030/18 מדינת ישראל נ' נתנאל כהן (פורסם בנבו); בש"פ 4483/05 מדינת ישראל נ' שיף (פורסם בנבו); בש"פ 603/13 מדינת ישראל נ' מחמלי (פורסם בנבו).